

PC-431
(424) M.A. SANSKRIT (FOURTH SEMESTER)
Examination- JUNE-2020
Compulsory/Optional
Group -
Paper-
GRANTH EVAM CHINTAK PARAMPARA-II

Time:- Three Hours]

[Maximum Marks:80

नोट : दोनो खण्डों से निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। प्रश्नों के अंक उनके दाहिनी ओर अंकित हैं।
Note: Answer from Both the Section as Directed. The Figures in the right-hand margin indicated marks.

खण्ड—अ

प्र.-I अघन्तनानां प्रश्नानां उत्तराणि देयानि।

1x10

- 1 काव्यस्यात्मा ध्वनिरिति कस्यमतम्।
- 2 औचित्यस्य कतिभेदा सन्ति।
- 3 वामनमते कति संख्यकाः गुणा भवन्ति।
- 4 अभाव वादिनां ध्वनिविषये केचन विकल्पाः।
- 5 जन्मान्तर संस्कार पक्षिणि का नाम प्रतिभा।
- 6 "उचितानुचिताविवेको व्युत्पत्तिः" इति कस्य मतम्।
- 7 शब्दकविः कतिधा?
- 8 केन सम्प्रदायेण सह सम्बद्धः काव्यादर्शः।
- 9 "औचित्य विचारचर्चा" कस्य कृतिरास्ति।
- 10 "दिविभुविफाणिलोक" कस्यौचिन्तास्योदाहरणम्।

खण्ड—ब

प्र.-II सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः—

2^{1/2} x4

- 1 ध्वनि विषयकं भक्तवादीनां मतम् प्रस्तूयत।
- 2 "द्विविधं विषयमाचक्षते" इति व्याख्यायताम्।
- 3 "व्युत्पत्तिः श्रेयसी इति मड.गलः" इति विविच्यताम्।
- 4 औचित्य स्वरूपं प्रतिपाद्यताम्।

खण्ड—स

प्र.-III सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः—

15 x4

आनन्दवर्धन दिशा ध्वनिसिद्धान्तः प्रतिपादनीयः।

अथवा

"औचित्यरससिद्धस्य स्थिरं काव्यस्य जीवितम्" इति समीक्ष्यताम्।

प्र.-IV "सा च द्विधा कारयित्री भावयित्री च" सविष्टं व्याख्यायताम्।

अथवा

"काव्यकविः पुनरष्टधा" इति विविच्यताम्।

प्र.-V अधोलिखितेषु कयोश्चित् द्वयोर्व्याख्या कार्या-

- 1 वक्त्रं चापरवक्त्रं च सोच्छासत्वं च भेदकम्।
चिन्हमाख्यायिकाश्चेत्प्रसङ्गे न कथास्वपि।।
- 2 संस्कृतनामदैवी वागन्वाख्याता महर्षिभिः।
तदभस्तत् समोदेयीत्यनेकः प्राकृतक्रमः।।
- 3 लास्यच्छलितशभ्यादि प्रेक्षार्थम् इतरत् पुनः।
श्रव्यमेवेति सैवति द्वयी गतिरुदाहृताः।।
- 4 प्रसादवत् प्रसिद्धार्थमिन्दोरिनघोवरद्युतिः।
लक्ष्मलक्ष्मीं तनोतीति प्रतीविसुभगं वचः।।

प्र.-VI अधरस्तनेषु औचित्यद्वयं स्पष्टयत्-

1	देशौचित्यम्	2	स्वभावौचित्यम्
3	प्रतिभौचित्यम्	4	नामौचित्यम्